

1932-11-14

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

Retsstatsbladet

FAKTA

Dokumenttype:

Udklip

Arkivplacering:

Mappe 103 nr. 17

DOKUMENTINDHOLD

Eksemplar af/artikler fra avisen.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

(Fortsat fra Side 1.)
Retsforbundet og Folkeoplysningen.

kaarsfolk ikke kunde regne, læse eller skrive; thi Samfundet staa ogsaa som Retsværner for Bortene, og det er Bortenes Ret at de ellers ikke er i Stand til at klare sig i den Konkurrence, som Kampen for Tilværelsen er. Man siger fra vore Modstanderes Side, at det er urimeligt, at ikke de Føls, der har de store Midler, skal betale ogsaa for de Fattigens Børn; men saaledes vil Forholdene ogsaa fremmede blive; overalt, hvor Friwilligheden søtter ind, er det normalt den bedst situerede, der giver mest; det gælder ogsaa indenfor alle de nuværende eksisterende Friskolekredse og Frimønstredannelser. Men det er en Misforstaaelse at mene, at det er de velstillede, der betaler den offentlige Skole i Dag. Ogsaa de Skattebyrdere, som følger dermed, vælter de af sig, over paa det arbejdende og producerende Folk, paa Landmanden og Arbejderen.

Landmanden betaler gennem det Slaveri uden Arbejdsløn, som Spekulations- og Udbytningsskaptalen byder ham i Dag. Arbejderen gennem en tabt Arbejdsløn fra 60-150 Arbejdsdage, der var Følgerne af det Samfundssyn, som de gamle Partier har repræsenteret. Arbejdernes Børn har saa vist

ikke gratis skolegang i Dag; deres Forældre betaler gennem den Arbejdsledighed, der lægger deres Arbejdsmod og Arbejdsglæde øde. Og de Unge selv betaler mere end dyrt, naar de efter endt Skolegang staa næsten uden Mulighed for at finde Optagelse i noget som helst Erhverv, og naar de endelig efter endt Læretid af det gamle System faar stukket en Arbejdsledighedsundersøttelse ud i Stedet for Arbejde.

Lad saa være, at intet er fuldkomment i denne Verden, og at der ogsaa i vore Planer for Fremtidens Opdragelse og Ungdomsuddannelse kan vise sig Mangler og Svagheder, som man i Dag ikke har haft Øje for; vore Grundprincipper kan bære, og der vil hos vore Mænd findes en redelig Vilje til at erkende det, hvor man kan have set fejl, og tage Kampen op for at hindre Uretfærdigheden i paany at lægge sin klamme Haand paa vort Samfund.

Forsøget fra de Radikales Side paa at slaa Mout paa dette Spørgsmaal kan vi da ganske rolig vilse tilbage; deres Interesse for de smaa i Samfundet kan efter deres idelige Løftebrud og Utroskab imod deres Program ikke siges at være meget værd. Valget denne Gang drejer sig ikke om den endelige Udformning af Fremtidens Skole; vi vil faa flere Valg, før vi naar saa vidt, og til den Tid vil der komme til at foreligge udformede Forslag, som Vælgerne kan tage Standpunkt til.

Valget denne Gang staa om, hvorvidt man ønsker fortsat en Lovgivning, der har ført Folket til Afgrændens Rand, et Samfundsstyre, under hvilket de gamle Frihandelspartier med staaende Øjne ved deres Forrædderi mod egne Program og Gennemførelse af Toldlovene har forværet og udvidet baade Krisen og Arbejdsledigheden, eller om man ønsker det danske Folk fort fra Frihed og Selvstændighed paa social Ligerets og Retfærdigheds Grund.

Derom stemmer vi den 16. November, og de, der foretrakker det sidste, stemmer paa Retsforbundets Kandidater, der er de eneste Politikere, der i Dag er villige til at træde i Skranken for dette.

Age Dahl.
Sognepræst i Egen.

Retsforbundets Program.

Retsforbundets Maal er at indføre Retsstaten, der hviler paa følgende Grundsatninger:

A. Individet.

1. *Personlig Frihed.*
Personlig Frihed indføres den Grad, som sikrer ethvert andet Menneske tilsvarende Frihed, et Menneskets Ret. Heraf følger:

1) Landets Borgere har Ret til at ordne deres Levevis og ytre sig i Tale og Skrift som de vil, dog under Ansvar for Restkrænkelse mod andre.

2) Arbejdsfrihed, Næringsfrihed og Førelsesfrihed er retsbeskyttet.

3) Alle Afkeer og Forpligtelser, der angaar personlige og økonomiske Forhold, og som ikke kræver andres Ret, nyder Statens Retsskyttelse.

4) Alle uvindlige Borgere bærer det fulde Ansvar for deres retsstridige Handlinger. Opræder i et Fællesskab, bærer de Ansvar for solidarisk og kan ikke skyde sig ind under personlige Retsskytelse.

5) Enhver Borger har Ret til at kræve en saglig Afgørelse af, om en Lov eller Forordning er i Overensstemmelse med det i Grundloven fastsatte Statsformaal eller ej.

For at den personlige Frihed kan gennemføres, maa følgende Forhold ændres i den nuværende Samfundsordning:

a) Kirken adskilles fra Staten.

b) Al offentlig Understøttelse og Forsørg bortfalder med Undtagelse af Omsoy for altsomme Individuets, Krestlinge og ligens.

c) Da det er Forældrenes og Hjemmets Ret og Pligt at sørge for deres Børns Underhold, Opdragelse og Undervisning, kan det offentlige kun gribe ind, hvor Børns Ret kræver det ved Vangt.

d) Alle Privilegier, Rang og Standsforretigheder ophæves.

e) Tvungen Værnepligt afkalkes. Til det Retsvæsen og Landeværn, som Retsstaten maa se for nødvendigt af opretholde, maa der kun anvendes Frivillige.

f) Alle borgerlige Ombud (saasom Pligt til at være Nævning, Medlem af en kommunal Forsamling o. s. v.) bortfalder da der offentlige ikke har Krav at stille for egen Regning.

II. *Ret til det fulde Udbytte af eget Arbejde.*
Enhver er retsmæssig Ejer af det fulde Udbytte af sit Arbejde og rader frit derved. Heraf følger:

1) Stat og Kommune kan ikke indføre hverken direkte eller indirekte Skatter.

2) Enhver har Ret til at give og modtage Gaver og ved Testamente at bestemme over sine Efterladenskaber, for saa vidt Forsørgelsespligten mod uvindlige Børn derved ikke kræver.

3) Hvor Testamente ikke foreligger, betragtes Ægteskaber grundet paa Fællessige som gensidig Testamente mellem Ægtefællerne.

4) Alle borgerlige Ombud (saasom Pligt til at være Nævning, Medlem af en kommunal Forsamling o. s. v.) bortfalder da der offentlige ikke har Krav at stille for egen Regning.

III. *Ligerets til Jorden.*
De naturlige Rigtighedsformer og de Værdier, som opstaa gennem Samfundets Vækst og som altsaa ikke skyldes enkelte Personers Arbejdsledelse, betragtes som Fællessige og tilhører derfor alle i lige Grad. Heraf følger:

1) Lige retten til Jorden medfører, at den enkelte Borger maa skadesløsholde de øvrige Borgere for denne Særforret ved at svare fuld Grundskat i Grundskylden har derfor alle Borgere lige Andel.

2) Befolkningens gamle Ret til fri Færd i Skov, paa Hede og lange Strand opretholdes.

IV. *Samfundet.*
1. *Samfundets (Statens) Indtægter.*
Samfundets retsmæssige Indtægt er Grundskylden samt eventuelt Overskud fra Rigsbankens Drift, Indtægter fra Eneaerbevillinger o. l.

II. *Statens Opgave.*
Statens Opgave er at værne Borgernes personlige Frihed. Udover dette Formaal er al Anvendelse af Vangt, være sig af fysisk eller aandelig Art, uberettiget. Denne Opgave løses ved:

1) *Retsvæsenet.*
a) Retsvæsenet hævder Vederlagslagingsretten saaledes, at Forbryderen saa vidt muligt udligner sin Skyld ved Bøder eller Arbejdspligt, der dækker den Uret, han har forvoldt Næsten, og de Udgifter, han har paaført Samfundet. De herud

vendige Arbejdsanstalter (enhver b) Gratis Retsskyttelse ydes i alle Tristemsalssager, der ikke af Domstolene stemples som unødigt Retstrette.

c) Et Retsværn med de for den offentlige Sikkerhed, saavel indenfor som ved Landets Grænsse, nødvendige Stykker opretholdes.

d) Danske Borgers retslige Anliggender i Udlandet varetages.

e) Afgørelsen af en Lovs Overensstemmelse med Grundloven træffes af en særlig Domstol, Retsvæsenet, der sammensættes med denne Opgave for Øje. Gaar Kædelser ud paa, at nævnte Lov eller Forordning strider mod Grundloven, bortfalder den.

f) Alle Embedsbesættelser finder Sted med offentlig Begrundelse af velkommandens Kvalifikationer. De nærmere Regler for Udnævnelser og Afskedigelser bestemmes i Grundloven.

2) *Finansvæsenet.*
a) En Rigsbank til Ordning af Samfundets Pengesænk, saaledes at Omsættingsmidlerne til enhver Tid beholder deres Paalideligheds Værdi.

b) Et Matrals- og Grundskyldsvæsen, der sørger for Matralskærlingen af al Jord og Vurdering af Jorden til Grundskyld.

c) Optrækningen af Grundskylden ordnes administrativt.

3) *Administration af Samfundets Indtægter.*
a) Statens Udgifter fastsettes ved de særlige Finanslove og maa aldrig overskride Indtægterne.

b) Rigsdagen fastsætter, hvor stor en Del af Grundskylden der skal afgives til Kommunerne til Bestridelse af de dem paaløbende Opgaver, og hvor stor en Del der skal hensættes som Reservefond.

c) Det eventuelle Overskud uddrages i lige store Andele til det enkelte Individ i Samfundet.

4) *Sundhedsvæsenet.*
Hygiejniske Forholdsregler, Byggningsvedtægter, Kloakering, Foranstaltninger med Saette m. m., i det Omfang, som er nødvendigt for det personlige Retsværn.

5) *Formynderskabet.*
Et Formynderi for varesørgede Børn samt for andre Individier, der enten kendes usvanlige (Sindsyge, Abnorme m. m.) eller dømtes som farlige for deres Omgivelser.

6) *Offentlige Arbejder.*
a) Beskyttelse af Naturværdier som Skove, Kyster, Vandkraft o. l. samt Kulturværdier (historiske Mindesmærker o. l.).

b) Vedligeholdelse og Nyanskelse indenfor Vejvæsenet, Gadebelysning, Fyre- og Vagervæsenet m. m.

c) Opmærksomhed paa de nødvendige Foranstaltninger og Eneaerbevillinger til Jernbaner, Havne, Kanaler, Telegraf, Sporvejs- og Gas- og Elektricitetsværker o. l., samt Kontrol med, at disse Virksomheders Drift er forsvarlig, og at der ikke afkræves Forbrugeren nogen monopoliseret Overpris.

7) *Kommunernes Opgaver.*
a) Et Civilregister indrettes i hver Kommune til Aflysning af Kirkebøgerne. Der foreses Bøger over Fødsler, Dødsfald og indgaaede Ægteskaber.

b) Alle Ægteskaber indgaaes ved borgerlig Registrering.

c) Iøvrigt varetager Kommunerne de Opgaver, som ilter dem paalagte af Staten, i Henhold til Rigsdagens Beslutninger indenfor Grundlovens Rammer.

III. *Samfundets Styreform.*
a) Den lovgivende Magt er hos en Rigsdag, der vælges efter fri Valgrets Regler.

b) Alle Borgere, der ikke er under Formynderskab, har lige Ret til at faa Indflydelse paa Administrations- og Lovgivningen. Dette opnaas ved Indførelse af Den fri Valgret, der bestaar i, at enhver stemmer paa den, han ønsker som sin Representant, og saavel hver Representants Stemme vejer med det Andet Stemmer (fra hele Landet), der ønsker at hale sig representere af ham i den foreliggende Sag.

c) Til Statsforvaltningen Ledesat vælges Rigsdagen et Rigsråd.

d) De nærmere Regler for Samfundets Styreform fastsettes i Grundloven.

e) Hvert Aar foreligger Rigsrådet for Rigsdagen en Finanslov over Landets Indtægter og Udgifter, samt Forslag til Anbringelse eller Fordeling af det eventuelle Overskud.

f) Det første Værrættig vælges af den grundlovgivende Forsamling. Jvfr. B, II, 1, c, f.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

En Hjemløs frosset ihjel.

Saa dan kunde man forleden læse om en slakkels Hjemløs. Men dette er ikke udsigt alle os, som kan sidde i den mørke Dør og høre en Seng at lægge sig i om Aftenen, thi netop hans Liv og Tænder af andres gruppevækkende Levevilkår burde gælt vise os Samfundssindets uretfærdige Tilrettelæggning.

Var der Mangel paa Matroskøts vigtigste Fornødenheder, saa vilde dette maaske tilføre den uretfærdige Fordeling, men da Naturen giver os i Overflod, saa det er mest at se, at ingen behøver at sulte og lide Nød, da burde Møden, Stueets Bygges og Varmen de Livets Gøder vil ejere, ikke smage os, men stadig give os Uro, indtil vi vriste, at der udenfor i det kolde regnfulde Vejr ikke mere venter sulne, forhuldede Mennesker rundt, som søger efter en luffild Kroge, et Skar, en Kaldet eller hvad andet, der kan gemme dem for Natten.

Vi har alle Kvinder og Mænd, arbejder med os selv for at forlænge, at der findes et retfærdigt Samfundssamfund, hvorved alle kan få Arbejde og derved opnå Andel i de Gøder, der findes saa rigeligt at til os alle.

Retsforbundet viser Vejen, prøv selv at forstå det. Iser og De vil se, at det ikke er en bestemt Klasse Menneskers Interesse, som her bliver varetaget, men Ideer, hvorunder vi alle bliver ligevalde overfor Arbejdsmulighederne, saa vi ikke behøver at have Bekymringer for, at være Born eller vi selv bliver blandt dem der saa fryse ihjel.

Karla Funck Jensen.

Statsforsorg.

I 1825 skrev Professor C. N. Starcke i Pjæcen: Hvad vil Retsforbundet?

Jo mere man søger at lindre Fattigdommen ved et stort System af Understøttelse, desto flere er man ogsaa fristet til at tro, at saa har man gjort sin Samfundspligt. Men ens Samfundspligt er først og fremmest at få de Aarsager fjernet, der gør, at saa mange er saa slet stilledes. Fattigdommen er ikke alene noget, som kalder paa vor Medlidenhed, men burde i første Linie vække vor Vrede mod den Uret, som vises i vore Samfund, og om hvilke Fattigdommen vidner.

Al Fattigdommen vokser med og som Følge af. Fremskridtet, har Henry George for 50 Aar siden saa klart paavist, at det er en Anklage mod vore Samfund, at de endnu ikke har fulgt hans Anvisninger til at fjerne denne Skandale. Det er nogle få Menneskers Magt til at spærre Folk ude fra Jorden, der har givet dem Magt til at betale for lav Arbejdsløn og true dem med Sult, der ikke nøjedes med denne lave Løn. Man kan ikke paa en Gang hindre Folk i at tjene det nødvendige og kræve, de skal kunne klare sig selv.

Ingen nok saa storstilet Velgørenhed med dem, der uden egen Skyld er blevet fattige, kan erstatte Arbejdet for at sætte Folk i Stand til at ernære og assurere sig selv. Velgørenheden skaber et ufrugt og kraftløst Samfund; Adgangen til eget Arbejde gør Samfundet frit og kraftfuldt.

Vi trænger til Vreden mod, at vore Samfund fremdeles fortrækker at lade Uretten bestaa og lang efter påstaa de Saar, den slaar, ved Vel-

De t andet Vindue.

De har sikkert prøvet at sidde i et Jerubandag og set ud af Vinduet over paa et andet Teg og pludselig tænkt: »Nu kører vi!»

Men da De saa ud af Vinduet til den anden Side, saa opdagede De, at Deres eget Teg holdt stille, medens det andet Tog kørte — den modsatte Vej!

Overfor denne Situation paa det politiske Liv:

Troet, Da sidder i et Vælgerens Tegn.

Det andet er Politikkens, som kører den gale Vej og faar Dem til at tro, at det gaar fremad for Dem!

Men vær venlig at se ud af det andet Vindue — man skal altid se sig lidt for til begge Sider — og De vil opdage, at De holder stille.

Det andet Vindue viser Retsforbundets Politik, og har De først faaet Øje for den, forstaaer De klart, at »de andre kører den gale Vej!»

Se selv — og handl derefter!

gørenhed. Det er denne Vrede, som har grebet Retsforbundet. Vi kræver Grundskyldens Indførelse for at gøre Arbejdsmarkedet frit tilgængeligt; vi kræver Skatternes Afskaffelse, for at enhver kan beholde sit Arbejdsudbytte uanfæktet; vi kræver Retfærdighed som den virksomste og værdigste Form for Hjælp. Den offentlige Godgørenheds System skal gøres overflødig.

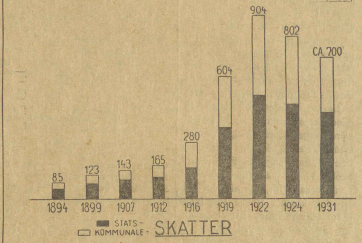
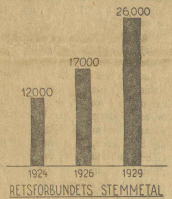
Der tærskes.

I en Polemik om de Radikales Toldpolitik i »Venstrebladet for det sydlige Jylland» mellem Debatoren Svendsen og Overlæge V. Starcke skriver Redaktøren, at »den praktiske Forskel mellem os for Tiden navnlig er den, at Retsforbundet gaar udenom Handlingens Ansvar, medens vi har anset det for vor Pligt at bringe det bedst mulige ud af de Kriseforanstaltninger, som er ubetinget nødvendige og ikke kan erstattes med nok saa gode Tjertvinkende Teorier. At Retspartiet gaar ud af Løen, medens vi andre tærskes, giver os ikke Følelse af daarlig Samvittighed.»

Hertil svarer Overlæge Starcke, at han tror, det Tidspunkt er kommet, da dette Lands Vælgere ikke ønsker at blive tærsket yderligere.

Har De set Trimon
Den vandtatte Bluse med halvløse Ærmer

Møbler ganske billigt.
Hjælp Lægen at pinte Dagligtore, Herrevæ. Spisestuer, komb. Stuer og Sovestuer m. m. skal væk i Løbet af ganske kort Tid, da Forretningen skal ombygges.
Har et med Garanti Røværk! Børn er erstatte Lejlighed til at købe Møbler billigt. Kom i det mindre og giv os et Bud!
Aarhus kontante Møbellager N. C. Christensen, Strøgade 27

F. Rybner Petersens Boghandel
Set. Clemenstov, Aarhus.
Telefoner 148 og 157
Danst og udenlandsk Litteratur.
Regnskabsbøger, Protokoller eller Skema. Forlang Tilbud.

IZAL
Det verden kendte engelske Desinfektionsmiddel.
Depot for Jylland:
Vissinggaard Laboratorium.
Tønning St. Tlf. Tønning 14.